

Banens historie

Løgstørbanen var sammensat af to himmerlandske jernbanestrækninger. Den bestod af DSB-strækningen Hobro-Aalestrup-Løgstør samt den privatanlagte bane Viborg-Aalestrup, der dog allerede fra åbningen blev bortforpagtet til staten. Strækningen fra Hobro til Løgstør blev indviet i juli 1893, og strækningen fra Viborg til Aalestrup blev åbnet i september samme år.

Samtidig med banen blev der oprettet 12 stationer og 1 trinbræt. Stationerne var til både passagerer og godstransport. Trinbrættet kun til passagerer. Senere kom yderligere 5 trinbrætter.

Øverst Aars Station, 1914 og nederst ses Aalestrup Station fra 1910. © Dansk Jernbane-Klubs Arkiv

Under og efter 1. Verdenskrig var jernbaner som Løgstørbanen af stor økonomisk betydning. Jernbanerne var det eneste hurtige og billige transportmiddel på landjorden, når alternativet var hestekøretøjer. Blandt Løgstørbanens kunder var Kølsen Mergelleje, et andelsmejeri i Østerbølle, et slagteri og en grovvarerforretning i Aars. Aggersund Kalkværk sendte jordbrugs-kalk med jernbanen.

Allerede i 1930'erne var Løgstørbanen nedlægningstruet på grund af nedslidte spor og konkurrencen fra landevejstrafikken. Under 2. Verdenskrig steg benyttelsen af banerne, og DSB begyndte en udskiftning af de gamle skinner. Oprindeligt var der både person- og godstrafik på strækningerne, men banernes opland var tyndt befolket, og efterhånden affolkedes persontogene.

I maj 1959 ophørte persontrafikken på strækningen Viborg-Aalestrup, og i 1966 blev persontrafikken indstillet på strækningen Hobro-Løgstør. Indtil 1999 var der udelukkende godstransport, og herefter lå banen ubenyttet hen.

Fra jernbane til rekreativ cykel- og vandresti

Lige som det næsten tog 4 år at bygge banen, kom det også til at tage 4 år at få banen nedlagt. Banedanmark fjernede 82 1/2 km spor, 5.500 tons jern, mest skinner og 130.000 sveller. Der blev fjernet skilte, bomme og signaler i 256 kryds og overkørsler.

Det lille skilt med toget er nu en saga blot, og efter mere end 100 år er banestrækningen blevet til en natursti for vandrere, cyklister og ryttere. Eneste udstyr, der er tilbage fra tiden med jernbanedrift, er broerne og kilometerstenene, der står for hver 100 m. På stien mellem Aalestrup og Løgstør angiver kilometerstenene afstanden fra Hobro, og mellem Aalestrup og Viborg angives afstanden fra Aalestrup.

Byer langs ruten

På ruten passeres 12 stationsbyer, hvor jernbanen i større eller mindre omfang kom til at præge udviklingen. Især Aars og Aalestrup nød godt af jernbanerne, men de var også samtidig knudepunkt for andre jernbaner. I Løgstør koncentreredes virksomheder med stort transportbehov omkring banen.

Skals Station

Ved Løgstrup, Skals og Møldrup, der samtidig ligger ved det overordnede vejnet, fortsatte udviklingen også efter banens ophør. Det samme gjorde sig ikke gældende i Østrup, hvor udviklingen stagnerede. Gatten og Østerbølle kom aldrig rigtig i gang som stationsbyer. Ved Vindblæs, Hornum, Hvam og Møldrup blev stationerne anlagt 1-2 km fra landsbyerne, hvorved dobbeltbyerne opstod. Danmarks mindste jernbanemuseum befinder sig på Hornum Station. Museet har begrænset åbningstid.

Oprindeligt var der på strækningen 5 trinbrætter og 4 stationer. For at markere, hvor der tidligere var trinbræt eller station, er der opsat infotavler med et lokalitetsskilt i det oprindelige design. Alle tavler har en QR-kode, så du på stedet kan læse mere om Himmerlandsstien.

Informationstavle ved Kølsen Trinbræt

Naturen langs stien

Fra Løgstør starter stien langs den hævede havbund fra en gammel fjord i Stenalderhavet.

Ved Oudrup Hede syd for Vindblæs følger stien en markant grænse mellem vidt forskellige naturtyper. Mod nordøst rejser den fredede Oudrup Hede sig på et kæmpemæssigt lyngklædt bakkeparti. Mod sydvest er der udsyn over frodige moser og enge. Kildevandet springer frem ved hedebackens fod og samles i Herredsbækken, som er den væsentlige vandforsyning til den 450 ha store Vilsted Sø, 5 km længere vestpå.

De Himmerlandske heder

Turen mod syd går gennem nogle af de store nåletræsplantager, som er plantet i det sandflugtshægede landskab. Syd for Gatten findes nogle af Himmerlands få søer Sjørup Sø, Øje Sø og Navn Sø. De to sidstnævnte er blandt de få næringsfattige, klarvandede søer i landet.

Syd for Østrup krydses Lerkenfeld Å, som den første af tre store og smukke ådale, Lerkenfeld, Simested og Skals ådale. Ådalene er såkaldte tunneldale skabt under istiden. Ved isens bortsmeltning har smeltevandsfloder fulgt dalene og givet dem de former, de har i dag.

Øst for Hvam Stationsby ligger det markante bakkelandskab Tulsbjergene med 17 store gravhøje og en storslået udsigt fra Bavneshøj. Efter Skals krydser stien Skals Å ved udløbet i Hjarbæk Fjord.

Faciliteter langs stien

Opholdsplateau ved Skals Å

Når du cykler langs stien, er du velkommen til at benytte de mange faciliteter. Det er blandt andet rasteplasser med borde og bænke, "Grønne Landsbyrum", naturbaser, shelters, bålhytter, toiletter, små og store informationstavler og fortællebænke. På kortet kan du se, hvor de er. Du kan også se, hvor der er andre naturseværdigheder, overnatningsmuligheder og indkøb.

Oplevelser og information for store og små

God tur!

Himmerlandsstien – regional cykelrute 35

Himmerlandsstien er 79 km lang. Der er adgang for cyklister, vandrere og ryttere. Stien er anlagt på den nedlagte banestrækning mellem Viborg og Løgstør. Stien er Danmarks længste sammenhængende rute på en tidligere banestrækning. Du har mulighed for at komme på Himmerlandsstien ved byerne, og hvor stien passerer offentligt vej.

Stien til vandrere og cyklister er 2 1/2 m bred og mest belagt med stenmel. Da stien følger banedæmningen, er der kun ubetydelige stigninger og fald.

Publikums færdsel

Al færdsel sker på eget ansvar. Hvis du vælger at forlade ruten, gælder naturbeskyttelseslovens almindelige regler for færdsel og ophold i naturen.

Overnatning

Langs stien er det muligt at overnatte på primitive overnatningssteder, campingpladser og hoteller. Overnatningsstederne er markeret med symboler på kortet.

Rytteres færdsel på Himmerlandsstien

Ridning må kun foregå i den vestlige rabat ved siden af cykelstien, da hestehove laver huller i stenmelbelægningen. Respekter skilte med "Ridning forbudt".

Se mere på: viborg.dk/himmerlandsstien og www.vesthimmerland.dk/himmerlandsstien

VESTHIMMERLANDS
KOMMUNE
- lyst til at gøre en forskel

Vesthimmerlands Kommune
Himmerlandsgade 27
9600 Aars
Tlf.: 99 66 70 00
www.vesthimmerland.dk

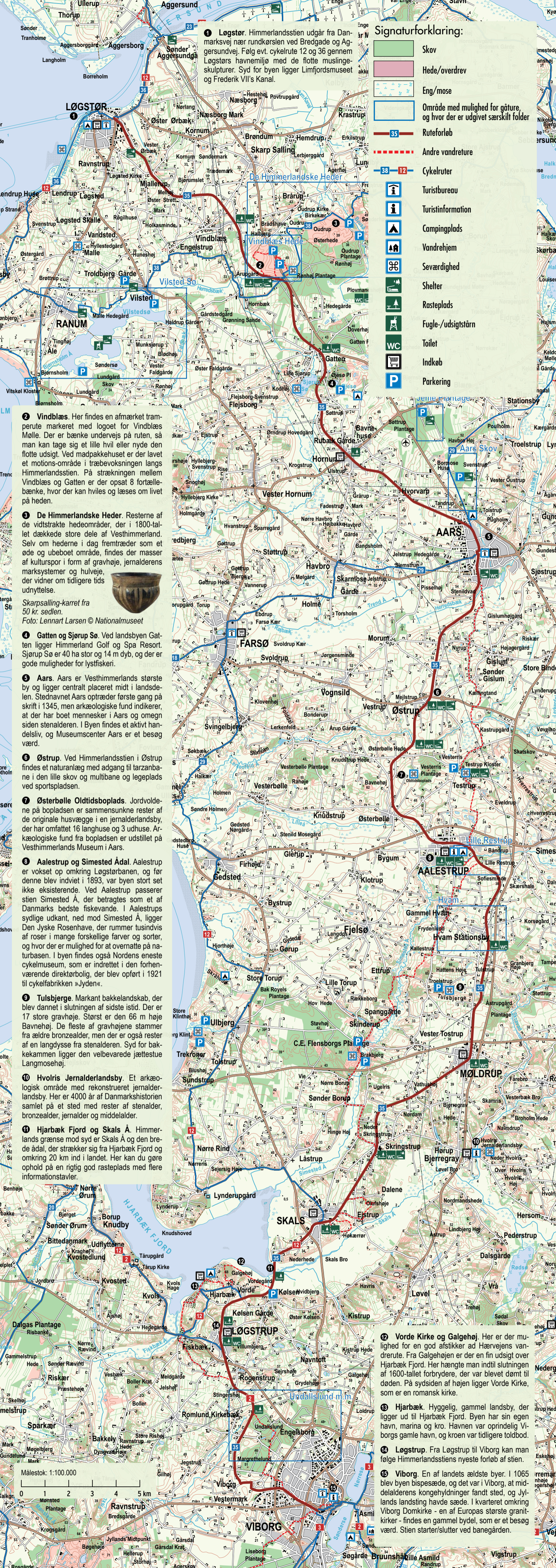

VIBORG
KOMMUNE

Viborg Kommune
Prinsens Alle 5
8800 Viborg
Tlf.: 87 87 87 87
www.viborg.dk

Himmerlandsstien
Regional cykelrute 35

Signaturforklaring:

- Skov
- Hede/overdrev
- Eng/mose
- Område med mulighed for gåture, og hvor der er udgivet særskilt folder
- Ruteforløb
- Andre vandreture
- Cykelruter
- i Turistbureau
- i Turistinformation
- ▲ Campingplads
- ▲ Vandrehjem
- ☼ Seværdighed
- ▲ Shelter
- ▲ Rasteplads
- ▲ Fugle-/udsigtstårn
- WC Toilet
- ☞ Indkøb
- P Parkering

1 Løgstør. Himmerlandsstien udgår fra Danmarksvej nær rundkørslen ved Bredgade og Aggersundvej. Følg evt. cykelrute 12 og 36 gennem Løgstørs havnemiljø med de flotte muslingeskulpturer. Syd for byen ligger Limfjordsmuseet og Frederik VII's Kanal.

2 Vindblæs. Her findes en afmærket tramperute markeret med logoet for Vindblæs Mølle. Der er bænke undervejs på ruten, så man kan tage sig et lille hvil eller nyde den flotte udsigt. Ved madpakkehuset er der lavet et motions-område i træbevoksningen langs Himmerlandsstien. På strækningen mellem Vindblæs og Gatten er der opsat 8 fortællebænke, hvor der kan hviles og læses om livet på heden.

3 De Himmerlandske Heder. Resterne af de vidtstrakte hedeområder, der i 1800-tallet dækkede store dele af Vesthimmerland. Selv om hederne i dag fremtræder som et øde og ubeboet område, findes der masser af kulturspor i form af gravhøje, jernalderens marksystemer og hulveje, der vidner om tidligere tids udnyttelse.

Skarpsalling-karret fra 50 kr. sedlen.
Foto: Lennart Larsen © Nationalmuseet

4 Gatten og Sjørup Sø. Ved landsbyen Gatten ligger Himmerland Golf og Spa Resort. Sjørup Sø er 40 ha stor og 14 m dyb, og der er gode muligheder for lystfiskeri.

5 Aars. Aars er Vesthimmerlands største by og ligger centralt placeret midt i landsdelen. Stednavnet Aars optræder første gang på skrift i 1345, men arkæologiske fund indikerer, at der har boet mennesker i Aars og omegn siden stenalderen. I Byen findes et aktivt handelsliv, og Museumscenter Aars er et besøg værd.

6 Østrup. Ved Himmerlandsstien i Østrup findes et naturanlæg med adgang til tarzanbane i den lille skov og multibane og legeplads ved sportspladsen.

7 Østerbølle Oldtidsboplads. Jordvoldene på bopladsen er sammensunkne rester af de originale husvægge i en jernalderlandsby, der har omfattet 16 langhuse og 3 udhuse. Arkæologiske fund fra bopladsen er udstillet på Vesthimmerlands Museum i Aars.

8 Aalestrup og Simsted Ådal. Aalestrup er vokset op omkring Løgstørbanen, og for denne blev indviet i 1893, var byen stort set ikke eksisterende. Ved Aalestrup passerer stien Simsted Å, der betragtes som et af Danmarks bedste fiskevande. I Aalestrups sydlige udkant, ned mod Simsted Å, ligger Den Jyske Rosenhave, der rummer tusindvis af roser i mange forskellige farver og sorter, og hvor der er mulighed for at overnatte på naturbasen. I byen findes også Nordens eneste cykelmuseum, som er indrettet i den forhenværende direktørbolig, der blev opført i 1921 til cykelfabrikken »Jyden«.

9 Tulsbjerg. Markant bakkelandskab, der blev dannet i slutningen af sidste istid. Der er 17 store gravhøje. Størst er den 66 m høje Bavnehøj. De fleste af gravhøjene stammer fra ældre bronzealder, men der er også rester af en langdyse fra stenalderen. Syd for bakkedammen ligger den velbevarede jættestue Langmosehøj.

10 Hvolris Jernalderlandsby. Et arkæologisk område med rekonstrueret jernalderlandsby. Her er 4000 år af Danmarkshistorien samlet på et sted med rester af stenalder, bronzealder, jernalder og middelalder.

11 Hjarbæk Fjord og Skals Å. Himmerlands grænse mod syd er Skals Å og den brede ådal, der strækker sig fra Hjarbæk Fjord og omkring 20 km ind i landet. Her kan du gøre ophold på en rigtig god rasteplads med flere informationstavler.

12 Vorde Kirke og Galgehøj. Her er der mulighed for en god afstikker ad Hærvejens vandrerute. Fra Galgehøjen er der en fin udsigt over Hjarbæk Fjord. Her hængte man indtil slutningen af 1600-tallet forbydere, der var blevet dømt til døden. På sydsiden af højen ligger Vorde Kirke, som er en romansk kirke.

13 Hjarbæk. Hyggelig, gammel landsby, der ligger ud til Hjarbæk Fjord. Byen har sin egen havn, marina og kro. Havnen var oprindelig Viborgs gamle havn, og kroen var tidligere toldbod.

14 Løgstруп. Fra Løgstруп til Viborg kan man følge Himmerlandsstiens nyeste forløb af stien.

15 Viborg. En af landets ældste byer. I 1065 blev byen bispesæde, og det var i Viborg, at middelalderens kongehyldninger fandt sted, og Jyllands landsting havde sæde. I kvarteret omkring Viborg Domkirke - en af Europas største granitkirker - findes en gammel bydel, som er et besøg værd. Stien starter/slutter ved banegården.

Målestok: 1:100.000

